

Goethes farvelære

Af Mogens Norn

I Per Nellemanns meget interessante artikel: "Goethes Gåde" i dette nummer side 3 kan konkluderes, at forskellen mellem Newtons og Goethes farvelære er Newtons "additive fysisk-fysiologiske blanding af lysfarver mod Goethes subtraktive, fænomenologiske og kunstneriske blanding af pigmentfarver".

Goethes tegning af regnbuen vil jeg ikke betegne som "kunstnerisk frihed". Regnbuen har faktisk kun tre farver: blå, rødt og gult opregnet udefra med gult inderst.

Johann W. Goethe (1749-1832) udførte aldrig prismeforsøg i mørke modsat Isaac Newton (1642-1727), kun "in einem völligen Zim-

mer". Goethe benægtede lysets spaltning i farver, fordi han kun opfattede randspektret. Det var 81 år efter Newtons publikation. Goethe betegnede Newtons lære som latterlig.

Det fremgår tydeligt af Goethes digre værk at han tillægger farverne subjektive værdier. Den smudsiggule farve er et urent, afskyeligt symbol på hanrej, men også berettiget farve på "Die gelben Ringe auf den Mäntlen der Juden (§ 771). Negeren er sort og står derfor lavest (§679). Den ariske race med lys hudfarve står øverst. Dette svarer måske til Rudolf Steiners farvecirkel med ferskenblomst øverst (magenta, purpur), som sjælens farve.

Goethe-forskere har hidtil fortiet de racistiske farvetolkninger som jeg har beskrevet i min Leo – temabog fra 1997 (Farvernes kulturhistorie). Emnet er fortsat sørgelig aktuelt, hvor nogle mennesker i Danmark benævnes "fejlfarvede".

Bortset herfra er Per Nellemanns otte afhandlinger om Øjet og Lyset fremragende og vi ser frem til de næste i Oftalmolog!